

Πρόγραμμα Εράσµους+

Climate Watchers: *Students Act to protect a Future Heaven on Earth* **WATCHERS**

Project Nr:2023-1-EL01-KA210-SCH-000159330

Teaching material

The reuse policy of European Commission documents is implemented by the Commission Decision 2011/833/EU of 12 December 2011 on the reuse of Commission documents (OJ L 330, 14.12.2011, p. 39). Except otherwise noted, the reuse of this document is authorised under a Creative Commons Attribution 4.0 International (CC-BY 4.0) licence (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). This means that reuse is allowed provided appropriate credit is given and any changes are indicated.

Τελική Αναφορά

Project summary

Please summarise the information about your project in form of short answers to the following questions.

Please use full sentences and clear language. The provided summary will be made public by the European Commission and the National Agencies.

Background: Why did you apply for this project? What were the needs you have addressed? (1250)

Οι ανάγκες που σκοπεύαµε να καλύψουµε µε το πρόγραµµα αυτό, µε βάση έρευνες αλλά και προσωπική αντίληψη είναι:

1. Να συμβάλλουµε ως εταιρικό σχολικό σχήµα στον µετριασµό της κλιµατικής αλλαγής και στην προσαρµογή µας σ' αυτήν
2. Να αναπτύξουµε ικανότητες µαθητών και εκπαιδευτικών στην αντιµετώπιση της κλιµατικής κρίσης
3. Να καλύψουµε τις σοβαρές ελλείψεις γνώσεων των εκπαιδευτικών, σχετικά µε την κλιµατική αλλαγή.
4. Να ανταποκριθούµε στην ανάγκη για εισαγωγή στο πρόγραµµα σπουδών των σχολείων της εκπαίδευσης για την κλιµατική αλλαγή.
5. Να υποβοηθήσουµε την βελτίωση των µαθησιακών αποτελεσµάτων των µαθητών µας
6. Να υποβοηθήσουµε στο άνοιγµα ευρωπαϊκών οριζόντων για τους µαθητές µας
7. Να προσφέρουµε αναβαθµισµένο περιβάλλον µάθησης στους οργανισµούς µας
8. Να µειώσουµε το ενεργειακό µας αποτύπωµα, ως οργανισµών και ως ατόµων.
9. Να ανοίξουµε τα σχολεία µας στις τοπικές και ευρύτερες κοινότητες

10. Να υποστηρίξουμε την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών μας
11. Να προσφέρουμε ευρωπαϊκή προοπτική στους μαθητές μας που προέρχονται από μικρά επαρχιακά σχολεία.

Objectives: What did you want to achieve by implementing the project? (1250)

Το σχέδιό μας έχει υιοθετήσει την Ολιστική Σχολική Προσέγγιση στην ΕΚΑ, όπως προτείνει η ΟΥΝΕΣΚΟ (2016) και είχε τους εξής βασικούς στόχους και αναμενόμενα αποτελέσματα:

1. Βελτίωση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης, μέσω ανταλλαγής καλών πρακτικών διδασκαλίας και καινοτόμων διδακτικών στρατηγικών μεταξύ των εταίρων
2. Δικτύωση των εταίρων, με σχολεία και οργανισμούς από χώρες της ΕΕ, που θα οδηγήσει σε μελλοντικές συνεργασίες
3. Αύξηση της γνώσης, κατανόησης και ευαισθητοποίησης των μαθητών και των εκπαιδευτικών των εταιρικών σχολείων σχετικά με τις αιτίες και τις επιπτώσεις της ΚΑ
4. Απόκτηση εμπειρίας από τους μαθητές στη συνεργατική υλοποίηση προγραμμάτων για την κλιματική αλλαγή, με συμμαθητές τους από τα εταιρικά σχολεία
5. Ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ Ευρωπαϊκών σχολείων, επέκταση της Ευρωπαϊκής διάστασης στην εκπαίδευση και δυνατότητα επωφελούς ανταλλαγής ιδεών, πρακτικών και γνώσεων
6. Ευαισθητοποίηση των μαθητών/τριών για τη σημασία της ανάληψης δράσης κατά των ανθρωπογενών εκπομπών Αερίων του Θερμοκηπίου.
7. Ανάπτυξη αναλυτικών προγραμμάτων προσανατολισμένων σε ένα μέλλον με σταθερό κλίμα

Implementation: What activities did you implement in your project? (1250)

Σύμφωνα με την αίτηση που υποβάλαμε και εγκρίθηκε, υλοποιήσαμε τις παρακάτω διακρατικές δραστηριότητες στο πλαίσιο του προγράμματος:

1. Εναρκτήρια συνάντηση στο Σοφικό Κορινθίας τον Οκτώβριο του 2023.
2. Η 2η Συνάντηση του σχεδίου που έγινε τον Απρίλιο του 2024 στην Ισπανία (Hellin)
3. Η 3η Συνάντηση του σχεδίου που έγινε τον Οκτώβριο του 2024 στην Καλαβρία της Ιταλίας
4. Η τελική συνάντηση του σχεδίου που έγινε τον Μάιο του 2025 στο Σοφικό Κορινθίας

Πέραν τούτων, πραγματοποιήθηκαν στην έδρα κάθε εταίρου διαφορετικές δραστηριότητες εμπλουτισμού του προγράμματος και προσέγγισης των στόχων του.

Ενδεικτικά μπορούμε να αναφέρουμε:

-Επιμόρφωση εκπαιδευτικών στην Κλιματική Αλλαγή, στην Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη από την Αειφόρουμ.

-Εκδηλώσεις στα σχολεία για την τοπική κοινότητα

- Παρουσιάσεις διάχυσης του προγράμματος σε σεμινάρια επιμόρφωσης εκπαιδευτικών
- Συνεργασίες των σχολείων-εταίρων με φορείς των τοπικών κοινωνιών
- Έρευνα ικανοποίησης των μαθητών από την υλοποίηση του προγράμματος
- Τηλεδιασκέψεις συντονισμού και ενημέρωσης των εταίρων και των μαθητών του προγράμματος

Results: What were the concrete outputs and other results of your project? (1250)

Σύμφωνα με την εγκεκριμένη αίτηση της σύμπραξης, τα συγκεκριμένα αποτελέσματα-προϊόντα είναι τα εξής:

1. Δύο Σχέδια Μαθήματος για την Κλιματική Αλλαγή ανά εταίρο
2. Δύο παρουσιάσεις PPT ανά εταίρο σε θέμα σχετικό με την Κλιματική Αλλαγή.
3. Φυλλάδια προβολής σε ψηφιακή μορφή (ένα ανά εταίρο)
4. Δελτία Τύπου (4 ανά εταίρο)
5. Γενική-Τελική αναφορά για το σχέδιο

Όσον αφορά την τελική αναφορά, αυτή είναι η παρούσα.

Τα άλλα τέσσερα προϊόντα έχουν ήδη παραχθεί και θα αναρτηθούν στις προβλεπόμενες πλατφόρμες, ενώ θα παρουσιαστούν για αναπαραγωγή και υλοποίηση σε σχολεία στις χώρες εταίρους. Τα σχέδια μαθήματος θα προταθούν σε σεμινάρια επιμόρφωσης εκπαιδευτικών, σε πιθανά συνέδρια, θα εφαρμοστούν πολλές φορές την τρέχουσα και τις επόμενες σχολικές χρονιές και θα αναθεωρούνται **l** κάθε φορά που αυτό θα είναι επιβεβλημένο. Τα Power Point με τις σχετικές παρουσιάσεις, θα αποτελέσουν κι αυτά μαθησιακό υλικό, το οποίο εκτός της μόνιμης ανάρτησής του στις ιστοσελίδες των εταίρων και σε άλλες σχετικές ιστοσελίδες, θα αξιοποιηθούν από τους εκπαιδευτικούς των εταιρικών σχολείων στην τάξη ή και σε σεμινάρια επιμόρφωσης εκπαιδευτικών.

Πέραν, όμως, των συγκεκριμένων αποτελεσμάτων-προϊόντων, υπάρχουν και άυλα αποτελέσματα που είναι εξίσου σημαντικά, όπως η ανάπτυξη στενών σχέσεων τοπικής κοινωνία-σχολείου, που δεν αποτυπώνεται με δείκτες.

What are the concrete outcomes and achievements of your project, and how do they link back to the project objectives? Were all original objectives of the project met? Please comment on any objectives initially pursued but not achieved and describe any achievements exceeding the initial expectations. (5000)

Το σχέδιό μας έχει υιοθετήσει την Ολιστική Σχολική Προσέγγιση στην ΕΚΑ, όπως προτείνει η ΟΥΝΕΣΚΟ (2016) και είχε τους εξής βασικούς στόχους και αναμενόμενα αποτελέσματα:

1. Βελτίωση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης, μέσω ανταλλαγής καλών πρακτικών διδασκαλίας και καινοτόμων διδακτικών στρατηγικών μεταξύ των εταίρων.

Ο στόχος αυτός επιτεύχθηκε σε ικανοποιητικό βαθμό, καθώς σε όλες τις διακρατικές συναντήσεις, οι μαθησιακές δραστηριότητες είχαν χαρακτήρα μαθητοκεντρικό, βιωματικό, αυθεντικό, πρακτικό και ελκυστικό. Αξιοποιήθηκαν διδακτικές τεχνικές και μέθοδοι, που αφενός έφεραν πολύ κοντά τους μαθητές των εταιρικών σχολείων, αφετέρου έδωσαν υποδειγματικές τεχνικές στους εκπαιδευτικούς των σχολείων, προκειμένου κι αυτοί να εμπλουτίσουν τη διδασκαλία τους.

2. Δικτύωση των εταίρων, με σχολεία και οργανισμούς από χώρες της ΕΕ, που θα οδηγήσει σε μελλοντικές συνεργασίες

Και ο στόχος αυτός προσεγγίστηκε ικανοποιητικά, διότι σχολεία απομακρυσμένων περιοχών (Σοφικό, Καλαβρία) είχαν την ευκαιρία να συνεργαστούν και να δικτυωθούν με σχολεία από την Ευρώπη, παίρνοντας το μήνυμα της «κοινής πατρίδας» και εμπλουτίζοντας τις πρακτικές συνεργασίας με εξωχώριους εταίρους. Μάλιστα, από το πρόγραμμα έχει ξεπηδήσει ήδη μια συνεργασία σε επίπεδο επιμόρφωσης εκπαιδευτικών από όλες τις χώρες της Ευρώπης. Στο σημείο αυτό να αναφέρουμε την απόσυρση του Ιταλικού σχολείου λόγω συγχώνευσης και την επανείσοδό του ως μέλους του συγχωνευμένου, κάτι που προκάλεσε καθυστερήσεις στην εξέλιξη του προγράμματος και προβλήματα με εκπαιδευτικούς που δεν γνώριζαν επαρκώς το πρόγραμμα.

3. Αύξηση της γνώσης, κατανόησης και ευαισθητοποίησης των μαθητών και των εκπαιδευτικών των εταιρικών σχολείων σχετικά με τις αιτίες και τις επιπτώσεις της Κλιματικής Αλλαγής.

Για τον στόχο αυτό θα μπορούσε να γραφεί μια ολόκληρη διατριβή. Οι διεθνείς μελέτες και έρευνες, υποδεικνύουν τεράστια πενία σε ότι αφορά τις γνώσεις των μαθητών και των εκπαιδευτικών σχετικά με την κλιματική αλλαγή συνολικά. Αυτό είναι πλέον και δική μας διαπίστωση, όπως σαφώς έχει προκύψει από την μικρή έρευνα μεταξύ των μαθητών του προγράμματος. Οι παρεμβάσεις των εκπαιδευτικών στο πλαίσιο του προγράμματος, οι οποίες είναι είτε οριακά επαρκείς, είτε περιορισμένου εύρους και βάθους, δεν μπορούν να καλύψουν ένα κενό που είναι σχεδόν διαχρονικό. Στο πεδίο αυτό πρέπει να γίνουν πολλά περισσότερα και η Ολιστική Σχολική Προσέγγιση θα πρέπει να έχει ως αντικείμενο την κατάρτιση εκπαιδευτικών και μαθητών στην Κλιματική Αλλαγή-Κλιματική Κρίση.

4. Απόκτηση εμπειρίας από τους μαθητές στη συνεργατική υλοποίηση προγραμμάτων για την κλιματική αλλαγή, με συμμαθητές τους από τα εταιρικά σχολεία.

Ο στόχος αυτός προσεγγίστηκε ικανοποιητικά, καθώς ήταν το πιο επισημασμένο χαρακτηριστικό της σύμπραξης. Στο ερωτηματολόγιο αξιολόγησης, οι μαθητές ανέφεραν την συνεργατική υλοποίηση των μαθησιακών δραστηριοτήτων και προγραμμάτων, με τους συμμαθητές τους από τα εταιρικά σχολεία. Η εμπειρία αυτή είναι πολύτιμη, καθώς σπάει τα στεγανά των σχολείων και εισάγει τα παιδιά σε κάτι ευρύτερο όπως είναι η Ευρωπαϊκή Ένωση και οι πολίτες της, ανεξάρτητα από τη χώρα προέλευσης.

5. Ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ Ευρωπαϊκών σχολείων, επέκταση της Ευρωπαϊκής διάστασης στην εκπαίδευση και δυνατότητα επωφελούς ανταλλαγής ιδεών, πρακτικών και γνώσεων.

Και ο στόχος αυτός προσεγγίστηκε αρκετά ικανοποιητικά, τα παιδιά κατανόησαν στην πράξη την Ευρωπαϊκή διάσταση του προγράμματος, εντόπισαν ομοιότητες και διαφορές, κατανόησαν τις

διαφορετικές εκφάνσεις της ανθρώπινης τοπικότητας και αντάλλαξαν ωραίες ιδέες, στη μουσική, στη μαγειρική, στον αθλητισμό, στον χορό κτλ.

6. Ευαισθητοποίηση των μαθητών/τριών για τη σημασία της ανάληψης δράσης κατά των ανθρωπογενών εκπομπών Αερίων του Θερμοκηπίου.

Στον στόχο αυτό υπήρξε ικανοποιητική προσέγγιση, καθώς η προβολή στο μέλλον (το μέλλον των μαθητών) των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, προκάλεσε το ενδιαφέρον τους και κινητοποίησε την επιθυμία τους να ανταποκριθούν στην ανάγκη μετριασμού της κλιματικής κρίσης. Οι μαθητές εντυπωσιάστηκαν από τα στοιχεία και τις προβλέψεις και προβληματίστηκαν έντονα για την ανάγκη μιας παγκόσμιας κινητοποίησης.

7. Ανάπτυξη αναλυτικών προγραμμάτων προσανατολισμένων σε ένα μέλλον με σταθερό κλίμα

Στον στόχο αυτό, είναι πιθανό να έχουμε υπερβάλει, διότι φαντάζει εκ των υστέρων υπερβολικά φιλόδοξος στόχος. Τα ΑΠ συγγράφονται με ευθύνη των κυβερνήσεων, αλλά κάθε σχολείο, στο πλαίσιο της δικής του φυσιογνωμίας και της αξιοποίησης της Ολιστικής Σχολικής Προσέγγισης, μπορεί να παρέμβει θετικά, εντάσσοντας στη διδασκαλία των μαθημάτων, θέματα σοβαρά, όπως η Κλιματική Κρίση. Με την έννοια αυτή, έγινε προσπάθεια να υιοθετηθεί η Ο. Σχ. Προσέγγιση από όλους τους εταίρους, εγχείρημα δύσκολο, ούτως ή άλλως. Ωστόσο, μέσα από τα σεμινάρια επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών του προγράμματος, στους οποίους έγινε λεπτομερής παρουσίαση της Ο. Σ. Π. είναι πιθανό να υπάρξει μερικός αναπροσανατολισμός προς την κλιματική αλλαγή.

Please describe how the needs of the identified target groups were addressed and what were the benefits of cooperating with transnational partners. (3000)

1. Μαθητές: Όχι μόνο οι συμμετέχοντες στις διακρατικές μετακινήσεις, αλλά ολόκληρος ο μαθητικός πληθυσμός των εταιρικών σχολείων ωφελήθηκε πάρα πολύ από τη συμμετοχή του σχολείου στο παρόν πρόγραμμα. Η συμμετοχή τους στις μαθησιακές και πολιτιστικές δραστηριότητες του προγράμματος, αποτελεί ένα εξαιρετικό εφόδιο και για την επίδοσή τους και για την διαπολιτισμική κατανόηση. Τα κέρδη επεκτείνονται στις δεξιότητες συνεργασίας και ομιλίας ξένων γλωσσών, όπως επίσης και κυρίως, στην απόκτηση ενός υποβάθρου γνώσεων για την κλιματική αλλαγή και τους τρόπους αντιμετώπισής της.
2. Παιδιά με προβλήματα υγείας και από μειονεκτικά κοινωνικά περιβάλλοντα. Το πρόγραμμα πρόσφερε εξαιρετικές υπηρεσίες σε παιδιά με προβλήματα διαφορετικής φύσης: π.χ. μαθητές με μεταναστευτικό υπόβαθρο, συμμετείχαν στις δράσεις του προγράμματος, το οποίο βοήθησε να ενταχθούν ομαλά στο σχολικό-κοινωνικό περιβάλλον. Παιδιά με προβλήματα μάθησης συμμετείχαν σε μαθήματα με εναλλακτικούς τρόπους μάθησης, κερδίζοντας σε γνώσεις και σε αυτοεκτίμηση. Από το σχολείο της Ισπανίας συμμετείχε ένας αριθμός παιδιών-πολεμόπληκτων από την Ουκρανία, ενώ οι μαθητές του Σοφικού, από μια ορεινή κοινότητα, είχαν για πρώτη φορά την δυνατότητα συμμετοχής σε διακρατικές ανταλλαγές στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού αυτού προγράμματος.
3. Εταιρικά Σχολεία: Στο πλαίσιο του προγράμματος υπήρξαν βελτιωτικές παρεμβάσεις τόσο στην μόνωση των σχολείων, στην αισθητική των σχολείων όσο και στην εισαγωγή μέτρων αποφυγής της σπατάλης ενέργειας και πόρων. Επίσης, βελτιώθηκε θεαματικά η συνεργασία των εκπαιδευτικών των σχολείων, στο πλαίσιο της υλοποίησης των προβλεπόμενων δράσεων του προγράμματος. Και τα τρία εταιρικά σχολεία βελτίωσαν θεαματικά τη σχέση τους με την τοπική αυτοδιοίκηση και την

τοπική κοινωνία, διαμέσου των εκδηλώσεων που πραγματοποίησαν για τα μέλη της τοπικής κοινωνίας.

4. Εκπαιδευτικοί: σημαντικός αριθμός των εκπαιδευτικών συμμετείχαν στο πρόγραμμα, κερδίζοντας στο πεδίο της συνεργασίας, στην απόκτηση γνώσεων για την κλιματική αλλαγή, ενώ βελτίωσαν τη χρήση της αγγλικής γλώσσας.
5. Γονείς: είχαν την ευκαιρία να συμμετάσχουν στις εκδηλώσεις των σχολείων, να ενημερωθούν για την κλιματική κρίση.
6. Συνδεδεμένοι εταίροι: ο εταίρος Αειφόρουμ συμμετείχε σε όλες τις δράσεις, πρόσφερε μαθήματα και επιμόρφωση, στήριξε με κάθε τρόπο το πρόγραμμα, ενώ επωφελήθηκε από τη συνεργασία, ξεκινώντας νέες συνεργασίες σε Ευρωπαϊκό επίπεδο.

How was the progress, quality and achievement of the project activities monitored and by whom? (3000)

Η παρακολούθηση του προγράμματος και η υλοποίηση του χρονοδιαγράμματος γινόταν από τους καθορισμένους υπεύθυνους αξιολόγησης που όρισε κάθε εταίρος. Η καταγραφή, η παρακολούθηση, η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων και προϊόντων ήταν μια διαρκής διαδικασία. Η συχνή επικοινωνία των υπεύθυνων αξιολόγησης, επέτρεψε την αποτύπωση όλων των αποτελεσμάτων, την επίλυση των προβλημάτων, την αντιμετώπιση του σοβαρού προβλήματος που προέκυψε με τον Ιταλό εταίρο, τη διάχυση των αποτελεσμάτων και την διαρκή αξιολόγηση. Την ποιότητα των αποτελεσμάτων εκτιμούσε η ομάδα των υπεύθυνων αξιολόγησης σε συνεργασία με τον συντονιστή του σχεδίου. Το χρονοδιάγραμμα των δράσεων του σχεδίου τηρήθηκε σε πολύ ψηλό ποσοστό από τα δύο εταιρικά σχολεία (Ελλάδα και Ισπανία) και τον εταίρο Αειφόρουμ, ωστόσο, υπήρξαν προβλήματα με τον Ιταλό εταίρο, που προκάλεσαν αναταράξεις στο πρόγραμμα. Με απόφαση της Ιταλικής κυβέρνησης συγχωνεύτηκαν σχολεία στην περιοχή της Καλαβρίας (υποθέτουμε κι αλλού). Το σχολείο εταίρος έχασε την αυτονομία του και υπήχθη σε ομάδα σχολείων με την διεύθυνση να εδρεύει πλέον στους Λοκρούς. Επί σημαντικό χρονικό διάστημα είχε διακοπεί η επικοινωνία, δεν προχωρούσε η επίλυση του προβλήματος, όπως μας υπέδειξε το ΙΚΥ και όλο αυτό είχε αρνητική επίπτωση στην ομαλή εξέλιξη του προγράμματος, διότι η ομάδα των εκπαιδευτικών του σχολείου έχασε την αρμοδιότητα αυτή, υπήρξε καθυστέρηση στον καθορισμό-ορισμό νέου προσώπου επαφής και ομάδας υλοποίησης, υπήρχε διαρκής αβεβαιότητα για την συμμετοχή του σχολείου στις διακρατικές μετακινήσεις και συναντήσεις και εν γένει υπήρξε σοβαρή αναστάτωση. Ωστόσο, η ποιότητα των προϊόντων των τριών εταίρων, με κάποια εξαίρεση του Ιταλού εταίρου είναι καλή έως πολύ καλή.

How did you evaluate the extent to which the project reached its objectives and planned results? Which activities did you carry out to assess the overall success of your project? (3000)

Η αξιολόγηση της επίτευξης των στόχων έγινε σε δύο πεδία: Α. στο πεδίο των μαθητών και Β. στο πεδίο των υπεύθυνων αξιολόγησης εκ μέρους των εταίρων.

Όσον αφορά την αξιολόγηση του σχεδίου από τα παιδιά που συμμετείχαν στο σχέδιο, αυτή έγινε με ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο, στο οποίο απάντησαν 38 μαθητές από τα τρία εταιρικά σχολεία. Από τις απαντήσεις των μαθητών εξάγονται τα εξής: Στην ερώτηση «Τι πιστεύετε ότι κερδίσατε από τη συμμετοχή σας στο σχέδιο», απάντησαν «Νέους φίλους» (92%), «Ταξίδι στο εξωτερικό» (55,3%), «Συνεργασία και επικοινωνία» (52,6%), «Γνώσεις για την κλιματική αλλαγή» (21,1%). Στην ερώτηση «Πόσο ικανοποιημένος/νη είσαι από τη συνεργασία σου με τα παιδιά των εταιρικών σχολείων» απάντησαν (πολύ και πάρα πολύ) 84,2%. Στην ερώτηση «Σε ποιο βαθμό, θεωρείς ότι, υπήρξαν αλλαγές

και βελτιώσεις στο σχολείο σου, ως αποτέλεσμα του προγράμματος», απάντησαν: Αρκετά 31,6%, πολύ 34,2% και πάρα πολύ 34,2%.

Στο πεδίο των υπεύθυνων αξιολόγησης, αξιοποιήθηκε, όπως δηλώθηκε στην αίτηση, το εργαλείο Impact+ Exercise. Τη συνεδρία συντόνισε ο εκπρόσωπος της Αειφόρου. Η ομάδα χρησιμοποίησε τον σχετικό πίνακα του Impact και πραγματοποίησε την αξιολόγηση σε τέσσερα πεδία, όπως προβλέπει το εργαλείο.

Από την συζήτηση στο πλαίσιο της συνεδρίας αξιολόγησης προέκυψαν τα εξής γενικά συμπεράσματα:

Υπήρξε αξιοσημείωτη επαγγελματική αναβάθμιση των εκπαιδευτικών που συμμετείχαν στην ομάδα υλοποίησης του προγράμματος χάρις στην επιμόρφωση που παρείχε η Αειφόρου, στην βιβλιογραφική ενημέρωση, στις καθοδηγούμενες εξορμήσεις στη φύση, στην αλληλεπίδραση των μαθητών και των εκπαιδευτικών κατά τη διάρκεια των διακρατικών συναντήσεων αλλά και των εξ αποστάσεως συναντήσεων, που αθροιστικά συνέτεινε στον εμπλουτισμό των γνώσεων των εκπαιδευτικών για το θέμα του προγράμματος.

Please reflect on the quality of the implementation of your project. What went well and what was more difficult? Which are the lessons that you learnt? (3000)

Το πρόγραμμα σε γενικές γραμμές υλοποιήθηκε με επιτυχία. Οι διακρατικές μετακινήσεις με τους μαθητές είχαν πολύ μεγάλη επιτυχία και οι μαθητές/μαθήτριες αποκόμισαν πολλά οφέλη, όπως οι ίδιοι δήλωσαν στην αξιολόγηση. Η συνεργασία των τριών εκ των τεσσάρων εταίρων ήταν εξαιρετική. Υπήρξε πρόβλημα με το Ιταλικό σχολείο, διότι, όπως έχουμε αναφέρει και σε άλλο σημείο της αναφοράς, με απόφαση της Ιταλικής κυβέρνησης συγχωνεύτηκαν σχολεία στην περιοχή της Καλαβρίας. Το σχολείο εταίρος από την Ιταλία (Καλαβρία) έχασε την αυτονομία του και υπήχθη σε ομάδα σχολείων με την διεύθυνση να εδρεύει πλέον στους Λοκρούς, δηλαδή σε σημαντική απόσταση από την έδρα του που ήταν η **Marina di Gioiosa Ionica**. Επί σημαντικό χρονικό διάστημα είχε διακοπεί η επικοινωνία, δεν προχωρούσε η επίλυση του προβλήματος, όπως μας υπέδειξε το ΙΚΥ και όλο αυτό είχε αρνητική επίπτωση στην ομαλή εξέλιξη του προγράμματος, διότι η ομάδα των εκπαιδευτικών του σχολείου έχασε την αρμοδιότητα αυτή, υπήρξε καθυστέρηση στον καθορισμό-ορισμό νέου προσώπου επαφής και ομάδας υλοποίησης, υπήρχε διαρκής αβεβαιότητα για την συμμετοχή του σχολείου στις διακρατικές μετακινήσεις και συναντήσεις και εν γένει υπήρξε σοβαρή αναστάτωση. Χαρακτηριστικά αναφέρουμε ότι άλλη ομάδα εκπαιδευτικών συνόδεψε στην Ισπανία, άλλη μας υποδέχτηκε στην Ιταλία και άλλη συνόδεψε στην Ελλάδα. Μάλιστα, κάθε φορά, οι συμμετέχοντες Ιταλοί εκπαιδευτικοί επιστρατεύτηκαν χωρίς να έχουν πρότερη ενασχόληση με το θέμα του προγράμματος και το ίδιο το πρόγραμμα. Παρ' όλα αυτά, η βασική ομάδα μαθητών του σχολείου ήταν η ίδια και αυτό ήταν θετικό καθώς είχε αναπτυχθεί ένα πλαίσιο συνεργασίας με τους μαθητές των άλλων εταιρικών σχολείων.

Σημαντική επιτυχία είχαν οι καινοτόμες μαθησιακές διαδικασίες που χρησιμοποιήθηκαν για τη διδασκαλία της κλιματικής αλλαγής, κυρίως με την φροντίδα του εταίρου Αειφόρου, η οποία είχε αναλάβει με επιτυχία και την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών.

Αυτό που αποτελεί λυπηρή διαπίστωση, αλλά συμφωνεί με διεθνείς έρευνες, είναι ότι τόσο οι μαθητές, όσο και (δυστυχώς) οι εκπαιδευτικοί γνωρίζουν πολύ λίγα τόσο για την κλιματική αλλαγή όσο και για την κλιματική κρίση, κάτι που δυσκολεύει την επιτυχία των μέτρων αντιμετώπισής της.

Άλλη διαπίστωση είναι ότι σε σημαντικό βαθμό υπάρχει η αντίληψη της κοινής Ευρωπαϊκής πατρίδας, η αναγνώριση των ιδιαιτεροτήτων και του πλούτου της ποικιλομορφίας, καθώς και η αναγνώριση των ευκαιριών για μετακίνηση εντός της Ευρώπης για σπουδές ή εργασία.

Ένα αρνητικό της εξέλιξης των σχολικών προγραμμάτων Erasmus+ είναι η εγκατάλειψη της φιλοξενίας των παιδιών κατ' οίκον. Τα παλιότερα χρόνια, τα παιδιά που επισκέπτονταν μια χώρα -εταίρο, διέμεναν στα σπίτια συμμαθητών τους, κάτι που ήταν πολλαπλά επωφελές. Τώρα πλέον, όλοι διαμένουν σε ξενοδοχεία.

What steps were taken (if any) to address the Erasmus+ horizontal aspects of project implementation (inclusion and diversity; digital transformation; green transition and environmental sustainability; participation in democratic life, common values and civic engagement)? (3000)

Όσον αφορά τις οριζόντιες προτεραιότητες Erasmus+, η σύμπραξη ανταποκρίθηκε σε ικανοποιητικό βαθμό, κατά τη γνώμη μας. Σε όλες τις ομάδες (εκπαιδευτικών και μαθητών) συμμετείχαν άτομα μεταναστευτικού υποβάθρου (Ισπανία, Ιταλία, Ελλάδα) και η ένταξή τους στις ομάδες αλλά και στο ίδιο το πρόγραμμα ήταν απόλυτα ομαλή και φυσιολογική, σε ισότιμη βάση αντιμετώπισης. Όσον αφορά την ψηφιακή transformation, αυτό που μπορούμε να θεωρήσουμε ως κάποια συμβολή μας, είναι η πλήρης αξιοποίηση ψηφιακών μέσων επικοινωνίας και η χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και των hashtags. Κατά τη γνώμη μας, ένα τέτοιου είδους πρόγραμμα, μικρές μόνο αλλαγές θα μπορούσε να επιφέρει. Όσον αφορά την πράσινη μετάβαση και την περιβαλλοντική βιωσιμότητα, τα σχολεία πράγματι έκαναν βήματα προσαρμογής, αφού, υπό την επίδραση του προγράμματος μειώθηκε το ενεργειακό και οικολογικό τους αποτέλεσμα, αποφεύχθηκε η χρήση πλαστικών μιας χρήσεως, και έγινε επιμόρφωση εκπαιδευτικών στο ζήτημα αυτό. Όσον αφορά τη συμμετοχή στη δημοκρατική ζωή, στις κοινές αξίες και στην συμμετοχή των πολιτών, είναι σαφές ότι το πρόγραμμα είχε επαρκή επίδραση, διότι οι τοπικές κοινωνίες συμμετείχαν ενεργά στο σχέδιο και όχι μόνον οι γονείς των μαθητών/μαθητριών, μέσω της διαρκούς παρουσίας εκπροσώπων από φορείς των τοπικών κοινωνιών όσο και απλών πολιτών που παρακολούθησαν τις εκδηλώσεις.

Was the granted lump-sum amount sufficient to implement properly the activities? If not, please elaborate. Did the lump-sum approach make the management of the project easier and, if so, how ? (1500)

Αρχικά να σημειώσουμε ότι η προσέγγιση σταθερού ποσού είναι πολύ εξυπηρετική, μειώνει τη γραφειοκρατία, επιβάλλει την συνεργασία μεταξύ των εταίρων και είναι εν γένει πολύ θετική. Το ποσό που αιτηθήκαμε ως σύμπραξη, ήταν επαρκές για τις δραστηριότητες που προγραμματίσαμε. Ασφαλώς οι δραστηριότητες προγραμματίστηκαν με βάση το μέγιστο διαθέσιμο ποσό. Προφανώς, αν ο προϋπολογισμός ήταν μεγαλύτερος, θα είχαν προγραμματιστεί διαφορετικές και περισσότερες δραστηριότητες, θα είχαμε τη δυνατότητα να μετακινήσουμε περισσότερους μαθητές/μαθήτριες, να προσφέρουμε περισσότερες μαθησιακές και πολιτιστικές εμπειρίες, κα. Ωστόσο, για τους καθορισμένους στόχους του προγράμματος και της σύμπραξης, το ποσό ήταν επαρκές. Ασφαλώς τα σχολεία εταίροι, χρησιμοποίησαν και ίδιους πόρους κατά τη φάση της φιλοξενίας των ξένων εταίρων, κάτι που συχνά δυσκολεύει τα σχολεία, κυρίως όταν η οικονομική τους κατάσταση δεν είναι καλή.

Cooperation arrangements

What were the strengths that each partner brought to the project? Please describe how the tasks and responsibilities were distributed among the partner organisations (3000)

Το σχέδιο έφερε κοντά σχολεία με διαφορετικά χαρακτηριστικά. Το Γυμνάσιο Σοφικού είναι ένα μικρό σχολείο σε μια ημιορεινή και σχετικά απομονωμένη κοινότητα. Είναι ένα σχολείο που μειονεκτεί συγκριτικά με αστικά σχολεία στις ευκαιρίες και δυνατότητες που έχουν οι μαθητές/τριες και ως εκ τούτου, όπως έχουμε αναφέρει ήδη, έχει επωφεληθεί πολύ ικανοποιητικά από τη συμμετοχή του σχολείου στη σύμπραξη με διαφορετικούς τρόπους.

Το Ιταλικό σχολείο είναι ένα σύμπλεγμα (cluster) δημόσιων σχολείων που περιλαμβάνει επαγγελματικά σχολεία για τον τουρισμό, τη γεωργία, τη γραφιστική και το σχέδιο και ένα γενικό λύκειο, σε γειτονικές πόλεις. Δυστυχώς ο εταίρος μας, που είναι ένα δημόσιο γυμνάσιο-λύκειο (ηλικίες 14-19) που έχει εξειδικευτεί στην εκπαίδευση για τον τουρισμό και στο σχεδιασμό (design), είχε την ατυχία να συγχωνευτεί σε μια μεγαλύτερη ομάδα, χάνοντας την αυτοτέλειά του. Οι συχνές αλλαγές των εκπαιδευτικών στην παιδαγωγική ομάδα, δημιούργησαν σύγχυση και δυσκολίες. Ωστόσο, υπήρξε μια ομάδα μαθητών/μαθητριών, που συμμετείχε σταθερά στη σύμπραξη και διατήρησε, σε κάποιο βαθμό την συνέχεια του προγράμματος, παρά τις αλλαγές εκπαιδευτικών. **H** συνεισφορά του εταίρου στη σύμπραξη ήταν πολύ σημαντική στο σχεδιασμό του λογοτύπου (πολλές και ενδιαφέρουσες προτάσεις), στο σχεδιασμό του λογοτύπου και των γραφικών για τα ενημερωτικά φυλλάδια που έχουν παραχθεί στο πλαίσιο του έργου. Θα πρέπει να επαναλάβουμε ότι η μαθητική ομάδα ήταν πολύ συνεκτική, είχε παιδιά με προσωπικότητα και ταλέντα, κάτι που έδωσε σημαντική πολιτισμική ώθηση στη σύμπραξη.

Το Ισπανικό σχολείο έχει μαθητές 12-17 ετών. Είναι σχολείο σε αγροτική πόλη, με μεγάλο αριθμό μαθητών μεταναστευτικού υποβάθρου (π.χ. Μαρόκο) και πολλά παιδιά πρόσφυγες του πολέμου από την Ουκρανία. Ως εκ τούτου η συνεισφορά του στο σχέδιο, εκτός από τις συνήθεις δράσεις που **ανέλαβε**, ήταν σημαντική όσον αφορά στην συμπεριληπτική εκπαίδευση και στις πρακτικές ένταξης μεταναστών και προσφύγων πολέμου. Οι εταίροι διαπίστωσαν, από συνάντηση σε συνάντηση, την ένταξη παιδιών που ήταν αρχικά στο περιθώριο, ως πλήρων και ισότιμων μελών της ομάδας, κάτι εξαιρετικά θετικό για τον συμπεριληπτικό χαρακτήρα του προγράμματος

Η συνεργασία των τριών σχολείων, ήταν σημαντική σε ότι αφορά τις καινοτόμες διδακτικές μεθόδους, τις γλωσσικές δεξιότητες, στην καμπάνια ενημέρωσης μαθητών και τοπικής κοινότητας, την ενίσχυση της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης. Τα διαφορετικά χαρακτηριστικά κάθε σχολείου αρθρώθηκαν πολύ αρμονικά και συνέτειναν στην δημιουργία μιας αυθεντικής σύνθεσης στο πλαίσιο του σχεδίου, στην ενίσχυση της μάθησης, της συμπερίληψης και της συμβολής στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής.

How did you ensure sound management of the project and good cooperation and communication between partners during project implementation? If relevant, please describe any difficulties you have encountered in managing the implementation of the project and how you and your partners handled them. (3000)

Για τους σκοπούς της διαχείρισης του σχεδίου, υιοθετήσαμε, μετά από πρόταση της Αειφόρου, έναν αριθμός δεικτών για την παρακολούθηση της ποιοτικής υλοποίησης του έργου και για την τελική

αξιολόγηση. Οι δείκτες αυτοί (UNESCO, 2016) αφορούσαν τη μαθησιακή διαδικασία, τις λειτουργίες του σχολείου, την εξοικονόμηση πόρων (αποτύπωμα), την επικοινωνία και τη διάδοση των αποτελεσμάτων. Ο συντονιστής ήταν και ο υπεύθυνος για την παρακολούθηση της ομαλής εκτέλεσης του έργου. Ως εργαλείο αποτύπωσης και παρακολούθησης χρησιμοποιήσαμε το «Ημερολόγιο Κλιματικής Αλλαγής», το οποίο είναι ένα Εξελ, με φύλλα εργασίας που αντιστοιχούν στους δείκτες. Στο Ημερολόγιο αυτό, κάθε εταίρος σημείωνε τις δράσεις που είχε ολοκληρώσει και αντιστοιχούσαν στους κατάλληλους δείκτες.

Η γλώσσα εργασίας ήταν η αγγλική, αλλά έγινε προσπάθεια για εκμάθηση των γλωσσών των εταίρων με μαθήματα δια ζώσης σε κάθε σχολείο που φιλοξένησε μια μετακίνηση, με τη βοήθεια καθηγητών ξένων γλωσσών. Αρκετοί από τους μαθητές που συμμετείχαν στις διακρατικές συναντήσεις, κατόρθωσαν να μάθουν αρκετές λέξεις από τις γλώσσες των εταίρων. Υλοποιήθηκε πολύ ικανοποιητικά η στρατηγική επικοινωνίας των εταίρων, μολοντί, όπως έχουμε αναφέρει, υπήρξε ένα διάστημα αδυναμίας ικανοποιητικής επικοινωνίας με τους Ιταλούς εταίρους. Το έργο έκανε πλήρη χρήση διαδικτυακών τεχνολογιών για να εξασφαλίσει αποτελεσματική επικοινωνία μεταξύ των εταίρων (πέραν των διακρατικών επισκέψεων) με χαμηλό το κόστος.

1. Το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο υπήρξε το βασικό μέσον επικοινωνίας και ανταλλαγής δεδομένων και διδακτικού υλικού μεταξύ των συνεργαζόμενων σχολείων.
2. Αξιοποιήθηκαν ικανοποιητικά ομάδες Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης και Hashtags.
3. Πραγματοποιήθηκαν αρκετές διαδικτυακές συσκέψεις μεταξύ των εταίρων με πρωτοβουλία του συντονιστή, πάλι με την επιφύλαξη που αφορά την επικοινωνία με τους Ιταλούς. Στις συσκέψεις αυτές συμμετείχαν τόσο οι διευθυντές σχολείων όσο και οι υπεύθυνοι επικοινωνίας και οι υπεύθυνοι αξιολόγησης, και συχνά κατόρθωσαν να επιλύσουν ζητήματα που είχαν προκύψει σχετικά με τις δραστηριότητες του έργου, τήρηση προθεσμιών, την αλλαγή στο καθεστώς του Ιταλού εταίρου κ.λπ.
4. Οι ιστότοποι των σχολείων έχουν επαρκώς αξιοποιηθεί για την προώθηση του έργου και τη δημοσιοποίηση των δράσεών του. Τα κύρια κείμενα έχουν μεταφραστεί στα αγγλικά από τους συνεργάτες και θα έχουν ήδη αναρτηθεί στις ιστοσελίδες των εταίρων, όπου θα παραμείνουν για πάντα.

Impact and Follow-up

What was the impact of the project on the participants, participant organisations, target groups and other relevant stakeholders? Do you have plans to continue using the results of the project or continue to implement some of the activities after the project's end? (3000)

Η επίδραση του προγράμματος-σχεδίου στους συμμετέχοντες μαθητές, προκύπτει σαφώς από το σχετικό ερωτηματολόγιο στο οποίο απάντησαν και έδωσαν ως πρώτο σημαντικό κέρδος, την δημιουργία σχέσεων και φιλίας με συμμαθητές από σχολεία του εξωτερικού. Άρα, στο επίπεδο της επικοινωνίας, της ανάπτυξης σχέσεων, της πολιτισμικής ανταλλαγής, της δι-εθνικής κατανόησης και αντίληψης, στο επίπεδο ανάπτυξης συναισθηματικών σχέσεων και δεσμών, το πρόγραμμα ήταν απόλυτα επιτυχές.

Το πρόγραμμα, σύμφωνα με τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς, ήταν εξαιρετικά αποδοτικό, σε ότι αφορά καινοτόμες μεθόδους και τεχνικές διδασκαλίας, οι οποίες εφαρμόστηκαν στην μικτή ομάδα των

μαθητών από τις τρεις χώρες, με τον συντονισμό της Αειφόρουμ. Για παράδειγμα, μια παραλλαγή του world cafe που εφαρμόστηκε, αναγνωρίστηκε τόσο από τα παιδιά, όσο και από τους εκπαιδευτικούς ως μια ελκυστική και αποτελεσματική διδακτική τεχνική, κατάλληλη για διδασκαλία σε ομάδες.

Οι διευθυντές των σχολείων, με εξαίρεση του Ιταλικού, αντάλλαξαν επιτυχημένες πρακτικές διαχείρισης των σχολικών ζητημάτων, επικοινωνήσαν σε επαγγελματικό και φιλικό επίπεδο, κάτι που επιβεβαιώνει την θετική επίδραση του προγράμματος και στο ζήτημα αυτό.

Οι ίδιοι οι οργανισμοί, τα τρία σχολεία και η Αειφόρουμ, έχουν επωφεληθεί ποικιλότροπα και σε επίπεδο αυξημένου κύρους, σε εμπλουτισμό μεθοδολογίας, τεχνικών, διοικητικών πρακτικών, διάχυσης της πληροφορίας και της γνώσης εντός του οργανισμού, σε ποικιλία θεμάτων, όπως π.χ. η διοίκηση ενός Ευρωπαϊκού έργου, τα αίτια και οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, οι τρόποι μετριασμού και προσαρμογής, η εκπαίδευση για την κλιματική αλλαγή και πώς ενσωματώνεται στα προγράμματα σπουδών, η πληροφόρηση για τα διαφορετικά εκπαιδευτικά συστήματα, καθώς και τα κοινά στοιχεία των συστημάτων και πλήθος άλλων χρήσιμων στοιχείων που αποκόμισαν όλοι οι συμμετέχοντες.

What was the impact of the project at the local, regional, European and/or international levels? (3000)

Συμφωνήσαμε ότι ένα σχέδιο με τα χαρακτηριστικά του δικού μας, δηλαδή μικρή εμβέλεια, χαμηλό κόστος, περιορισμένος αριθμός εταίρων, δεν έχει τη δυνατότητα να επιφέρει αλλαγές σε Ευρωπαϊκό ή διεθνές επίπεδο. Η φιλοδοξία μας ήταν εξ αρχής το σχέδιο να επιδράσει στα σχολεία εταίρους, σε όμορα σχολεία των εταίρων, στις τοπικές κοινωνίες και εν γένει σε μια κλίμακα που δεν είναι δυνατόν να ξεπεράσει το τοπικό επίπεδο.

Βέβαια, μέσω της διάχυσης των αποτελεσμάτων και με την παραγωγή αξιόλογων διδακτικών πόρων, η εμβέλεια μπορεί να μεγαλώσει, αφού τα σχολεία συμμετέχουν σε δραστηριότητες διάχυσης, σε σεμινάρια και συνέδρια, προβάλλουν τα αποτελέσματα στις ιστοσελίδες τους κτλ.

Όσον αφορά την επίδραση του προγράμματος σε περιφερειακό επίπεδο, δεν είμαστε βέβαιοι για τη δυνατότητά του να επηρεάσει σε τέτοια κλίμακα.

Όμως, η επίδραση σε τοπικό επίπεδο ήταν αξιοσημείωτη. Όπως έχουμε ήδη αναφέρει, το πρόγραμμα αποτέλεσε πηγή υπερηφάνειας για το σχολείο του Σοφικού, διότι για πρώτη φορά πήρε μέρος σε Ευρωπαϊκό πρόγραμμα. Για το λόγο αυτό πολλοί γονείς τέθηκαν στη διάθεση του σχολείου, συμμετείχαν στις εκδηλώσεις, συμπαραστάθηκαν στον διευθυντή που βελτίωσε τις υποδομές, και με κάθε τρόπο έδειξαν τη χαρά και την υποστήριξή τους στο πρόγραμμα. Οι μαθητές ήταν ενθουσιασμένοι από την συμμετοχή τους, έκαναν μεγάλη προσπάθεια να εγκαταστήσουν σχέσεις με τους άλλους μαθητές από τα εταιρικά σχολεία, τέθηκαν στη διάθεση του διευθυντή για εθελοντική βοήθεια κατά την υποδοχή των εταίρων και συμμετείχαν ενεργά και με χαρά στις μαθησιακές δραστηριότητες.

Παρόμοια και το σχολείο της Ισπανίας, μολοντί είναι πολύ πιο έμπειρο στα Ευρωπαϊκά προγράμματα, η σύνδεσή του με την τοπική κοινωνία του Hellin ήταν τόσο σαφής και ενθουσιώδης, ώστε δεν άφησε καμιά αμφιβολία για την ενεργή παρουσία του σχολείου στα τεκταινόμενα της πόλης.

Λιγότερο σαφής ήταν η επίδραση του σχολείου της Ιταλίας, καθώς, όπως έχουμε ήδη εξηγήσει, οι διαρκείς αλλαγές στην ομάδα υλοποίησης (εκπαιδευτικοί), προκάλεσε αμηχανία, κάποια αδράνεια και καθυστερήσεις. Όμως η μαθητική ομάδα ήταν συμπαγής, αποτελείτο από εξαιρετικά παιδιά που ανέπτυξαν φιλίες και επέδειξαν εξαιρετική διάθεση συνεργασίας, συμμετείχαν πάρα πολύ ενεργά στις

πολιτιστικές και μαθησιακές δραστηριότητες, είχαν ηγετικό ρόλο στην καλλιτεχνική πλευρά του προγράμματος, ώστε τα μειονεκτικά στοιχεία που αναφέραμε, να μην επηρεάσουν σοβαρά το πρόγραμμα.

How did you disseminate the results of your project inside and outside your partnership? Who were the main target groups and what channels did you use to share your results with them? (3000)

Οι εταίροι κοινοποίησαν τα αποτελέσματα-προϊόντα του σχεδίου σε όλους τους πιθανούς αποδέκτες-χρήστες. Ξεκινώντας με το ενημερωτικό φυλλάδιο, το οποίο τυπώθηκε και μοιράστηκε στα παιδιά και τους εκπαιδευτικούς των εταίρων, αναρτήθηκε στις ιστοσελίδες των σχολείων, στάλθηκε για ενημέρωση των σχολείων της ευρύτερης περιοχής

Did you use Erasmus+ platforms (e.g E+ project result platform, Europass, Epale...) for preparation and implementation of the project, and do you plan to further use them for follow-up? If yes, please describe how. (3000)

Όπως έχουμε ήδη σημειώσει στην αίτηση, μελετήσαμε ένα πολύ μεγάλο αριθμό σχεδίων Εράσμου+, όχι μόνο διακεκριμένα έργα αλλά και έργα που ο τίτλος και το περιεχόμενο ταίριαζαν σε σημαντικό βαθμό με το δικό μας σχέδιο, όπως το είχαμε σχεδιάσει αδρομερώς. Από την Teacher Academy έγινε μια αρχική επιλογή διδακτικού υλικού που σχετίζεται με την Κλιματική Αλλαγή. Στοιχεία του υλικού έχουν αξιοποιηθεί στο δικό μας διδακτικό υλικό. Χρησιμοποιήσαμε επίσης, σε μικρό βαθμό, την πλατφόρμα αποτελεσμάτων έργων του Ευρωπαϊκού Σώματος Αλληλεγγύης (ESC), καθώς περιλαμβάνει χιλιάδες επιτυχημένα έργα, μερικά από αυτά σχετικά με το περιβάλλον και το κλίμα. Η **E+ project result platform** είναι εξαιρετικά χρήσιμη για όσους σκέφτονται να αιτηθούν έγκριση σχεδίου, καθώς περιλαμβάνει όλα τα σχέδια, δίνοντας αρκετές (όχι πολύ λεπτομερείς) πληροφορίες, που είναι πολύτιμες για τη συγγραφή μιας πετυχημένης αίτησης. Στην ίδια πλατφόρμα αναρτήσαμε και δικά μας αποτελέσματα-προϊόντα. Επισκεφτήκαμε και την σελίδα του Epale, αλλά καθώς αφορά την επαγγελματική εκπαίδευση, αλιεύσαμε μόνο μερικές ιδέες προς αξιοποίηση. Το Europass δεν το αξιοποιήσαμε, αλλά παραμείναμε στην χορήγηση κλασικών βεβαιώσεων συμμετοχής στους εκπαιδευτικούς που συμμετείχαν στις διακρατικές μετακινήσεις. Το πρόγραμμα e twinning δεν στήθηκε εγκαίρως, λόγω των προβλημάτων με το Ιταλικό σχολείο.

Erasmus+ promotes an open access requirement for all materials produced through its projects. In case your project has produced tangible deliverables, please describe if and how you have promoted free access to them by the public. How have you ensured that the project's results will remain available and be used by others? In case a limitation was imposed for the use of the open licence, please specify the reasons, extent and nature of this limitation. How have you ensured that the project's results will remain available and be used by others? (3000)

Τα προϊόντα-αποτελέσματα της σύμπραξης είναι:

1. Δύο Σχέδια Μαθήματος για την Κλιματική Αλλ. ανά εταίρο, δηλαδή συνολικά 8 σχέδια.
2. Δύο παρουσιάσεις PPT ανά εταίρο σε θέμα σχετικό με την με την Κλιματική Αλλαγή, δηλαδή συνολικά 8 παρουσιάσεις
3. Φυλλάδια προβολής σε ψηφιακή μορφή (ένα ανά εταίρο), συνολικά 4 φυλλάδια
4. Δελτία Τύπου (4 ανά εταίρο), συνολικά 16 Δ.Τ.

5. Γενική-Τελική αναφορά για το σχέδιο

Τα προϊόντα αυτά έχουν ήδη αναρτηθεί στην ιστοσελίδα αποτελεσμάτων [Erasmus+ Project Results Platform](#), όπου είναι ανοικτά για κάθε ενδιαφερόμενο χωρίς καμιά προϋπόθεση ή περιορισμό. Τα ίδια αυτά προϊόντα θα αναρτηθούν στις ιστοσελίδες των σχολείων και θα παραμείνουν εκεί ελεύθερα δικαιωμάτων για αξιοποίηση από κάθε ενδιαφερόμενο. Επίσης τα υλικά αυτά παρουσιάζονται σε κάθε ευκαιρία σε σεμινάρια εκπαιδευτικών, σε ενημερώσεις, σε παρουσιάσεις εκπαιδευτικών υλικών κα. Τα προϊόντα της σύμπραξης θα αξιοποιούνται στα σχολεία εταίρους για μακρά σειρά ετών από τους εκπαιδευτικούς στο πλαίσιο του κανονικού προγράμματος σπουδών.

Σε όλα τα προϊόντα δηλώνεται σαφώς ότι είναι ελεύθερα δικαιωμάτων για χρήση από κάθε ενδιαφερόμενο, για τροποποίηση κτλ, χωρίς την άδεια του δημιουργού και χωρίς (απαραίτητα) αναφορά του δημιουργού.

Do you consider that your organisations have developed high-quality practices as a result of their participation in Erasmus+ Key Action 2?

YES//NO

Please provide more information about your reply: what type of high-quality practices you developed or did not manage to develop? Why? (3000)

Η συμμετοχή των εταίρων στο σχέδιο ήταν πολύ επωφελής. Πιο συγκεκριμένα:

Το Γυμνάσιο Σοφικού (συντονιστικό) συμμετείχε για πρώτη φορά στην ιστορία του, σε Ευρωπαϊκό πρόγραμμα, στοιχείο πολύ σημαντικό για όλη την κοινότητα της κωμόπολης, η οποία ανταποκρίθηκε με πολλή προθυμία στις εκδηλώσεις του σχολείου. Το ίδιο το σχολείο επωφελήθηκε από την ανταλλαγή ιδεών και πρακτικών, τόσο στο πεδίο της διδασκαλίας, όσο και στο πεδίο της διοικητικής πρακτικής. Η ευκαιρία που είχαν οι μαθητές του Σοφικού, αφενός να ταξιδέψουν σε άλλες χώρες της Ευρώπης στο πλαίσιο ενός εκπαιδευτικού προγράμματος και αφετέρου να υποδεχτούν ξένους μαθητές στο σχολείο τους και να πραγματοποιήσουν κοινές μαθησιακές και πολιτιστικές δράσεις, αναγνωρίστηκε ως πάρα πολύ θετική και εποικοδομητική για την αυτοεκτίμησή τους και για τις προοπτικές τους σε Ευρωπαϊκό επίπεδο. Αντίστοιχα ήταν τα αποτελέσματα για τους εκπαιδευτικούς του σχολείου, οι οποίοι με χαρά και ικανοποίηση συμμετείχαν σε όλες τις δράσεις του προγράμματος, ενώ ωφελήθηκαν πάρα πολύ όσον αφορά τη διδακτική τους, από τις καινοτόμες μεθόδους διδασκαλίας (π.χ. world cafe) που εφαρμόστηκαν. Η συμμετοχή τους στο σχέδιο ήταν επίσης μια ευκαιρία να ασκήσουν τις επικοινωνιακές τους δεξιότητες, ενώ η συμμετοχή τους στις διακρατικές μετακινήσεις ήταν πολλαπλά επωφελής. Ο διευθυντής του σχολείου βελτίωσε τις ηγετικές του δεξιότητες, καθώς συντόνισε επιτυχώς μια διετή σύμπραξη σχολείων, στην διάρκεια της οποίας εμφανίστηκαν σοβαρά προβλήματα. Η επιτυχής αντιμετώπιση των προβλημάτων συνέτεινε στην κεφαλαιοποίηση των θετικών επιπτώσεων της συμμετοχής του σχολείου στο σχέδιο για τον διευθυντή-συντονιστή. Ο εταίρος Αειφόρουμ αποκόμισε κέρδη από τη συμμετοχή στο σχέδιο, καθώς, μέσα από τη συνεργασία με σχολεία της Ισπανίας και της Ιταλίας, επέκτεινε το πεδίο δράσης του, ενώ ταυτόχρονα απέκτησε μεγαλύτερη εμπειρία στη συνεργασία με ποικιλία εταίρων. Η πρακτική που αποδείχτηκε υψηλής ποιότητας ήταν ο συντονισμός των καινοτόμων διδακτικών- μαθησιακών τεχνικών κατά τις διακρατικές μετακινήσεις και η επιμόρφωση μαθητών και εκπαιδευτικών στην κλιματική αλλαγή. Και για τους τρεις εταίρους (πλην

Ιταλίας) υπήρξε μια περίοδος αβεβαιότητας μετά την συγχώνευση του Ιταλικού σχολείου-εταίρου σε μια ομάδα σχολείων. Για τους εκπαιδευτικούς του σχολείου αυτού, είναι δύσκολο να εξακριβώσουμε τα θετικά της συμμετοχής τους, διότι έγιναν πολλές αλλαγές εκπαιδευτικών στο πρόγραμμα.